

О.П. Близнюк, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.М. Іванюта, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

На сучасному етапі відбувається досить швидкий розвиток суспільства, що ставить нові завдання перед вищою школою: формування такої особистості студента, яка матиме потребу у самовдосконаленні.

Сьогодні в усіх розвинених країнах світу наголос у процесі реформування систем освіти переноситься на навчання вмінню самостійно здобувати потрібну інформацію, виділяти проблеми і знаходити шляхи їх раціонального вирішення, вміння критично аналізувати набуті знання і застосовувати їх для розв'язання нових завдань.

Одним із головних завдань для системи вищої освіти є вибір оптимального співвідношення найкращих традицій існуючої освітньої системи, сучасних педагогічних інновацій та інструментарію інформаційно-комунікаційних технологій.

Як свідчить практика і низка досліджень, тенденція навчання чітко розвивається в напрямі змішаного навчання (*blended learning*), як процесу, що створює комфортне інформаційне освітнє середовище, системи комунікацій, що надають всю необхідну навчальну інформацію.

Під змішаним навчанням (*blended learning*) розуміємо об'єднання традиційних засобів навчання, а саме: роботи в аудиторіях, вивчення теоретичного матеріалу – з неформальними (засобами електронного навчання), наприклад обговоренням за допомогою електронної пошти та інтернет-конференцій. Якщо дистанційне навчання здійснюється тільки за допомогою Інтернету, то змішане навчання передбачає наступні різноманітні форми навчання: дистанційне вивчення теоретичного матеріалу, засвоєння практичних навичок у формі денних занять чи дистанційно, а також складання іспиту (заліку) або виконання випускної роботи.

У сучасних умовах реформи вищої освіти саме змішана форма навчання може стати найбільш ефективною, оскільки вона є дуже гнучкою відносно часу проведення та можливості взаємодії викладача і студента, через використання онлайн-платформи. Зокрема, викладач має

змогу підтримувати студентів у міру потреби, іноді працювати з невеликими групами або з одним студентом. За цієї моделі онлайн-складова може стати основою навчання студентів, навіть якщо певна діяльність і відбувається офлайн. Студенти працюють за індивідуальним, гнучким графіком, що включає різні формати навчання. Викладач доступний для будь-яких консультацій у будь-який час, і студенти навчаються, здебільшого, відповідно до їхніх індивідуальних освітніх потреб, а також темпу і ритму освоєння навчального матеріалу.

Змішані курси можуть бути впроваджені для вирішення різноманітних проблем, наприклад, для університетів – як складова стратегія для компенсації нестачі аудиторій, а також як спосіб заохочення співробітництва викладачів. Для викладачів змішані курси можуть бути методом, що надає нові можливості впровадження технологій та переходу до дистанційного навчання. Для студентів змішані курси пропонують зручності он-лайн-навчання в поєднанні з соціальною навчальною взаємодією.

Змішане навчання стає персоналізованим та орієнтованим на студентів. Цей вид навчання вирішує наступні завдання:

- розширює освітні можливості студентів за рахунок доступності та гнучкості, урахування їхніх індивідуальних освітніх потреб, а також темпу й ритму оволодіння навчальним матеріалом;

- стимулює формування суб'єктної позиції студента: підвищення його мотивації, самостійності, соціальної активності, рефлексії та самоаналізу і, як наслідок, підвищує ефективність освітнього процесу в цілому;

- трансформує стиль педагога: забезпечує перехід від трансляції знань до інтерактивної взаємодії зі студентом, що сприяє формуванню процесу конструювання власних знань;

- персоналізує освітній процес: студент самостійно визначає свої навчальні цілі, способи їх досягнення, ураховуючи власні освітні потреби, інтереси та здібності; викладач у цій ситуації є помічником студента.

Узагальнюючи сказане, змішане навчання – це не просто використання технічних засобів навчання, тобто механічне додавання сучасних інтерактивних технологій до традиційних, а якісно новий підхід, що трансформує структуру та зміст навчання, змінюючи традиційні ролі викладача та студента, а також і навчальне середовище.